

the course hours. Urgent need of modern society for specialists who are fluent in a foreign language in their professional activity requires first of all the formation of positive motivation to learn foreign languages among the students.

It was determined that awareness of the purposes of learning a foreign language is not always strong enough motivating tool that is able to support a cognitive activity of future civil-engineers at the appropriate level. This activity can be supported by the functioning of the motives (based on the educational interests of the students to the target language), which are based on three kinds of impulses that motivate the process of a foreign language learning. These are needs marked out from the psychological model of the personality (objectives, questions, prospects. On the other hand, these are cognitive interests that marked out from the internal model of learning activities and the functioning of the social motivation of the future civil-engineers based on the need of their foreign language communication with foreign partners and specialists.

The ability to speak foreign language is the active form of the ability to use a foreign language in real situations in professional communication of the student-future builds while learning a foreign language is often a form of assimilation of language, vocabulary, grammar, etc. And as a rule it is the disability to use language in the situation of foreign language communication.

Key words: learning a foreign language, motivation, optimal motivation, formation of optimal motivation for mastering foreign language, student – civil-engineer.

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5682/2022/37/28>

Ю. Б. Коваленко

кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри телерепортерської майстерності
Харківська державна академія культури
м. Харків, Україна

Т. О. Логінова

заслужений працівник культури України
завідувач кафедри телерепортерської майстерності
Харківська державна академія культури
м. Харків, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В АУДІОВІЗУАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Анотація. Здійснено спробу систематизувати перспективні тенденції освітнього процесу в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва. Дослідження інноваційних методів та форм сучасної педагогічної діяльності доводить потребу трансформації традиційного підходу в кіноосвіті в бік залучення новітніх цифрових технологій з метою розширення секторів реалізації фахівців аудіовізуальної галузі.

Ключові слова: компетентнісний підхід, аудіовізуальні технології, інноваційні методи, інтеграція знань, синергетика.

Трансформації сучасного суспільства, обумовлені глобальними викликами сьогодення, призводять до вироблення нових цінностей та підходів у будь-якій діяльності. Не випадково дослідники визначають зміну картини світу й системи соціальних прагнень. Не оминає цей процес й галузь освіти, яка перебуває у перманентному відновленні та реформуванні. Характеризуючи сучасне середовище й колективну картину світу, В. Кремень висуває поняття “когнітивного суспільства”, у якому виділяє зосередження на творчій складовій мислення та прагненні до знань. Дослідник актуалізує також значення медіареальності як віддзеркалення світової моделі, де розвиток “нових цифрових технологій, інформаційного світу і медіарефлексії ідуть поруч” [4, с. 12]. Висування на перший план медіасередовища, яке зумовлює та впливає на комунікаційні процеси та доленосні рішення суспільних систем країн та континентів,

свідчить про велике значення аудіовізуальних каналів соціальної взаємодії та викликає необхідність перегляду принципів відповідного напрямку в освіті.

Сучасний освітній процес в аудіовізуальному секторі охоплений новачками інформаційних технологій, які вимагають залучення інноваційних принципів навчання фахівців та нових методологій викладання дисциплін. Змінюються пріоритети у суспільстві, людське споживання переорієнтовується з матеріальних до пізнавальних та творчих потреб. Відповідно до цього, навчання спрямовується до задоволення цих вимог й набуває характеру одночасного засвоєння знань та створення нового. Т. Медведовська вбачає інноваційність як “зорієнтованість освіти на формування інноваційних властивостей особистості” [6, с. 29]. В такому освітньому процесі важливим є партнерський характер відносин між викладачем та студентом, який дослідниця називає “педагогікою толерантності” [6, с. 30]. Іншими словами, змінюється характер спілкування між суб’єктами навчання, у пошуках нового викладач та студент стають рівноправними партнерами, які вчать один в одного, обмінюються інформацією, працюють над спільними проектами. Цей підхід особливо актуальний для командного типу творчості, властивого до синтетичних мистецтв, як то театр, кіно та аудіовізуальні медіа.

Зосередження на саморозвитку особистості під час професійного становлення вимагає уваги до індивідуальних здібностей та уподобань кожного окремого здобувача. Місія педагога трансформується від трансляції знань до створення умов для індивідуального розвитку, тобто замість носія інформації ми бачимо в ньому менеджера, організатора самовдосконалення та особистісного зростання студента. Подібний підхід в інноваційній освіті дослідники позначають як компетентісний. Зауважуючи на необхідності постійного саморозвитку, розкриття духовного потенціалу фахівця, О. Олексюк підкреслює важливість компетентісного підходу саме у мистецькій освіті, адже “реалізація компетентісного підходу сприяє формуванню готовності до більш ефективного розв’язання професійних, соціальних, особистісних проблем, до управління гнучкими, міждисциплінарними проектами” [7, с. 192].

Спираючись на основні пріоритети подібного інноваційного навчання на мистецькій ниві, О. Робуль виділяє три основні групи компетенцій: “емоційно-ціннісна, когнітивно-пізнавальна, діяльнісно-творча” [7, с. 193]. Відповідно, кожна з них виробляється через синтез теоретичного та практичного навчання. Інноваційність у данному випадку вбачається у практикоорієнтованості, тобто негайному засвоєнню отриманих теоретичних знань на практиці. В аудіовізуальній освіті це реалізується у виробленні навичок аналізу екранного твору з точки зору професійних прийомів та засобів виразності, інструментів втілення звукозорового образу. Отримані від переглядів знання сприяють інноваційності власної творчої роботи над проектами.

Діяльнісно-творчі компетенції в аудіовізуальній освіті, як у будь-якому мистецькому навчанні, втілюються через проєктну діяльність, коли здобувач працює над власними творами. С. Соболева зауважує на творчому підході як основі інноваційного викладання, коли “головною дійовою особою виступає здобувач освіти” [10, с. 17]. Серед інноваційних технологій дослідниця виділяє проєктний метод навчання, заснований на спільній проєктній діяльності викладача та студента однією командою. Враховуючи велику частину самостійної роботи в сучасній системі вищої освіти, цей метод є особливо прийнятним, оскільки надає можливості отримувати певні результати від пізнавально-творчої діяльності. В аудіовізуальному секторі це може бути спільна робота над твором для мистецького фестивалю або конкурсу, позааудиторна робота над створенням аудіовізуального медіа, мультимедійна творчість з виконання індивідуальних завдань.

Інноваційне навчання повертає процес від ретрансляції знань та вмінь у бік розвитку та прояву “здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми” [9, с. 74]. Орієнтація на індивідуальні схильності кожного здобувача сприяє виробленню “інтелектуального, відповідального ставлення кожного до самого себе, оточуючих людей і природи...” [2, с. 232]. Серед інноваційних технологій Ю. Бистрова виділяє “особистісно-орієнтовані, інтеграційні, колективної дії, інформаційні, дистанційні, творчо-креативні, модульно-розвивальні...” [1, с. 28].

Інтегративні знання вкрай необхідні універсальній професії телерепортера, аби він впевнено себе почував у різних професійних виробничих середовищах, виходячи з переліку функцій, які він виконує в процесі діяльності.

В межах інноваційного підходу у процесі розкриття індивідуальних здібностей кожного здобувача освіти важливим є прагнення “життєвого, особистісного й професійного самовизначення людини” [3, с. 19] що сприяє емансипації її внутрішнього інноваційного потенціалу. У зв’язку з інноваційністю А. Лісневська підіймає питання вироблення у студентів “професійного мислення”, під яким автор

розуміє власне трансформацію набутих академічних знань у практику. І в цьому сенсі викладач має “не тільки дати обсяг навчальної інформації, але й забезпечити певний рівень її розуміння” [5, с. 13].

У процесі здійснення інновацій аудіовізуальної освіти важливим є створення умов для вільного прояву творчого потенціалу без обмеження у виборі теми та засобів її втілення в екранному творі. За відсутністю будь-якої цензури у повноправному демократичному суспільстві викладач не має права диктувати певні обмеження, які руйнуватимуть рівноправність віносин між суб'єктами навчання. Тому кураторська функція викладача не настільки відповідає інноваційним освітнім принципам, як партнерство й співтворчість. Лише за таких умов творча діяльність буде плідною, евристичною, тобто спрямованою на створення нового.

Практикоорієнтованість аудіовізуального навчання бажано співвідносити з реальним виробничим процесом та відтворювати в освітньому процесі ті події й активності, з якими здобувач зіткнеться у подальшій професійній діяльності. Такі заходи, як фестиваль, конкурс, грантова й проектна діяльність, пітчінгування проєктів, мають бути складовими практичних занять, аби набуті навички здобувач міг реалізувати на виробництві. Практика сприяє поєднанню й інтеграції здобутих на теоретичних заняттях знань у навички творчої інноваційної роботи, корегуванню отриманої інформації відповідно до новітніх цифрових технологій. Подібні форми можуть поєднати аудиторне навчання з позааудиторною роботою та заощадити зусилля здобувача з виконання завдань на користь якості його творчих робіт.

Інноваційність освітнього процесу робить певні виклики не тільки викладачеві, а й вимагає перегляду ставлення до навчання з боку здобувача. Враховуючи спрямування на практичне засвоєння професії й зростання обсягу самостійного засвоєння знань, підвищується роль самоосвіти та самовиховання, зростає відповідальність за розвиток у собі особистісних якостей, власне регулювання змісту своєї освіти. Це супроводжується виходом за межі навчального закладу у напрямку інших можливостей для професійного становлення, а саме тренінгів, майстер-класів, воркшопів та інших форм взаємодії з фахівцями-практиками. Така модель активізує позицію здобувача й сприяє інтенсивності розвитку його особистих креативних якостей, здатності приймати нестандартні рішення, продукувати нові ідеї, робити винаходи.

Репродуктивний характер освітнього процесу трансформується від слухачько-ретрансляційного, репродуктивно-виконавського на творчо-виробничий, продуктивно-винахідницький. Натомість функція викладача змінюється на організаторську й мотиваційну, на створення сприятливих умов для самостійного розвитку студента відповідно до його індивідуальних можливостей. На зміну авторитарній моделі спілкування між суб'єктами навчання приходить демократична партнерська модель, при якій відбувається взаємозбагачення ідеями та новою інформацією, стимулюється інноваційність у спільній роботі над проєктами та у методології й процесі навчання.

У відповідності до сьогодення та сучасних умов освітньої діяльності збільшується роль дистанційного навчання із залученням відповідно нових, незнайомих традиційній освіті форматів. Проте ці нові методи й форми для аудіовізуального сектора є особливо природними, оскільки аудіовізуальне мистецтво інтегрується в інформаційні технології та використовує екран в якості місця взаємодії.

Цифрове суспільство відзначене великими обсягами інформації, яка транслюється паралельно за різними напрямками та каналами. Відтак, змінюється характер мислення у бік нелінійності сприйняття, відходячи від класичної картини світу. Багатошаровість знань сприяє не просто співіснуванню різних культур та наукових галузей, а їхній прямій взаємодії. Окреслюючи сучасну науку як поєднання різногалузевих знань, О. Робуль подовжує цей принцип на освіту, вбачаючи інноваційність, зокрема, й у синергетичній методології, що “оперує універсальними максимумами, які своєрідно транслюються у нарізні предметні галузі наукового знання і поширюються на усі об'єкти наукового дослідження” [8, с. 36]. Дослідниця виділяє три рівні “синергетичного полірівневого звернення до особистості людини” в процесі навчання, з позицій яких відбувається формування здобувача як “суб'єкта саморозвитку”, “суб'єкта професійного становлення” й “суб'єкта цивілізації” [8, с. 37]. Такий комплексний підхід у навчанні співзвучний синергії аудіовізуального мистецтва й виробництва, де синтетичність мови відображено у командній взаємодії. А з іншого боку, у визначених дослідницею рівнях професійного становлення закладено покликання й обов'язки митця перед суспільством.

Таким чином, інноваційні підходи в сучасній аудіовізуальній освіті відповідають вимогам часу та віддзеркалюють зміни у суспільстві й картині світу. Нові форми комунікативної взаємодії стають природною складовою аудіовізуальної творчості, а практика підказує пріоритети в знаннях та моделі співтворчості між суб'єктами навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1. С. 27-33. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pric_2015_1_5
2. Гарашук О. В., Куценко В. І. Інноваційний підхід до підготовки кадрів у контексті забезпечення їх конкурентоздатності. *Міжнародний науковий вісник. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ»*, 2015. Спецвип. 1 (10), С. 228-244.
3. Ковальчук В. І. Тенденції інноваційного розвитку вітчизняної системи мистецької освіти. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент*. Київ: Тонар, 2015. С. 17-33.
4. Кремень Василь. Інноваційна людина як мета сучасної освіти. *Філософія освіти*, 2013. (1). С. 7-22.
5. Лісневська А. Журналістська освіта: теоретичні підходи до формування професійного мислення телевізійних репортерів. *Неперервна професійна освіта: Теорія і практика (Серія: Педагогічні науки)*. Випуск 1-2 (46-47). 2016. С. 12-16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2016_1-2_4
6. Медведовська Т. П. Впровадження інноваційно-орієнтованого підходу у професійну підготовку фахівців. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2014. Вип. 22. С. 29-31. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2014_22_8
7. Олексюк О. М. Компетентісна мистецька освіта: пошук інноваційної моделі. *Міжнародний Кримський педагогічний конгрес «Інновації в освіті»*. Ялта, 27-29 вересня 2010 року. С. 191-194.
8. Рубль Оксана. Синергетика як інноваційна методологія педагогічної освіти. *Філософія освіти*, 2006. (1 (3)). С. 35-42.
9. Снісаренко О., Ануфрієва О. Інноваційний підхід у підготовці здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. *Післядипломна освіта*. Київ: УМО, 2018. № 2. С. 74-85.
10. Соболева С. В. Використання інноваційних технологій навчання при підготовці кваліфікованих робітників аграрного сектору. *Інноваційні технології при підготовці фахівців аграрного сектору: електронний зб. матеріалів Міжн. наук.-практ. інтернет-конференції*, м. Біла Церква, 30 жовтня 2019 р. С. 15-22.

Yu. Kovalenko, T. Loginova. Innovative approaches in audiovisual education. – Article.

Summary: The study attempts to systematize prospective trends of the educational process in the field of audiovisual art and production. The study of innovative methods and forms of modern pedagogical activity proves the need to transform the traditional approach in film education towards the involvement of the latest digital technologies in order to expand the sectors of implementation of specialists in the audiovisual industry.

Key words: competence approach, audiovisual technologies, innovative methods, integration of knowledge, synergy.

УДК 1 (130.2)

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5682/2022/37/29>

Я. І. Крамаренко

*старший викладач кафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання
Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені К. Д. Ушинського
м. Чернігів, Україна*

КУЛЬТУРНИЙ ФРОНТ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ЕСТЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ У ПЕРФОРМАНСІ «КОЛИСКОВА» ДАР'І КОЛЬЦОВОЇ

Анотація. У статті визначено одну з важливих ролей українського мистецтва під час російсько-української війни, а також його ефективний вплив на боротьбу з російською терористичною політикою на міжнародному рівні, доказом чого є проведений у травні 2022 року в Давосі в рамках Всесвітнього економічного форуму перформанс української художниці Д. Кольцової.

На основі наведених науково-публіцистичних праць, інтерв'ю, статей проаналізовано необхідність внутрішніх якісних змін у різних сферах нашого життя, в тому числі за допомогою деколонізації суспільної свідомості. Досліджено, що сучасний акціонізм, зокрема перформанс – один із ефективних способів у відстоюванні нашого культурного фронту під час війни.

Ключові слова: деколонізація, українська культура, повномасштабне вторгнення, імперіалістична політика Росії, культурна дипломатія, український перформанс, сучасне мистецтво.